
ΑΛΚΗ ΖΕΗ
1923-2020
Μια ζωή σαν παραμύθι που έγινε Ιστορία
ΣΕΛ. 29

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ
Σάββατο 29 Φεβρουάριος 2020

Art

ΣΕ ΗΛΙΚΙΑ 97 ΕΤΩΝ ΕΦΥΓΕ Η ΑΛΚΗ ΖΕΗ



Μια ζωή σαν παραμύθι που έγινε Ιστορία

«Από τα μικρά μου χρόνια ώς σήμερα, ας μην πω με ακρίβεια πόσα είναι γιατί θα τρομάξω κι εγώ η ίδια, έζησα έναν πόλεμο, δυο εμφύλιους πολέμους, δυο δικτατορίες και δυο προσφυγιές. Δεν τα έζησα σαν απλός παρατηρητής, αλλά παίρνοντας ενεργό μέρος κάθε φορά κι έτσι και να ήθελα δεν θα μπορούσε το συγγραφικό μου έργο να μην επηρεαστεί από τα γεγονότα αυτά που συγκλόνισαν τον τόπο μας. Αθελά μου η ζωή μου μπλέχτηκε μέσα στην ιστορία κι έγινα κι εγώ ένα κομμάτι της. Το συγγραφικό μου λοιπόν έργο, θέλω δε θέλω είναι γεμάτο ιστορία».

Η Αλκη Ζέη, η μεγάλη συγγραφέας, που αγκάλιασε τα παιδιά και τους νέους με τα βιβλία της, αλλά και με την κοινωνική παρουσία της (αδιάλειπτα επισκεπτόταν σχολεία και συνομιλούσε με τους μαθητές) έσβησε χθες στο σπίτι της, στην αγκαλιά των δυο παιδιών της, της Ειρήνης και του σκηνοθέτη Πέτρου Σεβαστίκογλου. Ηταν 97 ετών. Η πολιτική κηδεία της θα γίνει την Τρίτη 12.00 το μεσημέρι από το Α' Νεκροταφείο, όπου αναπαύεται και ο σύζυγός της Γιώργος Σεβαστίκογλου.

Ελεύθερη, δυναμική, πάντα νεανική και προσιτή, έβαλε στο χαρτί το απόσταγμα της πολυτάραχης διαδρομής της με ειλικρίνεια, αγάπη, μέσα από την ψυχή της. Κλασικά της σύγχρονης ελληνικής λογοτεχνίας τα έργα της «Η αρραβωνιαστικιά του Αχιλλέα», «Το καπλάνι της βιτρίνας», «Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου», «Τα παπούτσια του Αννίβα», «Η μωβ ομπρέλα», διαβάζονται από μικρούς και μεγάλους, μεταφράστηκαν σε πολλές γλώσσες, βραβεύτηκαν, ανέβηκαν στη θεατρική σκηνή. Οικεία είναι ο καθαρός τρόπος γραφής της, η γλωσσική αρτιότητα, η κριτική στάση απέναντι σε πρόσωπα και καταστάσεις, το χιούμορ και η διεισδυτική ματιά στα γεγονότα, τα οποία αφηγείται μέσα από τα προσωπικά βιώματα. Μια μαμά, μια γιαγιά που λέει σαν παραμύθι την Ιστορία. «Εγραψα συνέχεια για παιδιά γιατί θέλησα να καταγράψω αυτές τις σημαντικές στιγμές της ιστορίας του τόπου μας, που τις έζησε η γενιά μου, γιατί φοβάμαι πως αν δεν καταγραφούν, θα φύγουν μαζί με εμάς», όπως έχει πει.

Τα παιδικά και νεανικά χρόνια, τα πρώτα 25 της ζωής της τα οποία διαμόρφωσαν τη μετέπειτα πορεία της, τα κατέγραψε η ίδια στο αυτοβιογραφικό «Με μολύβι φάμπερ νούμερο δύο» (εκδ. Μεταίχμιο), το 2013, ενώ η Μαργαρίτα Μαντά εξιστορεί τη συναρπαστική διαδρομή της στην ταινία «Ο μεγάλος περίπατος της Αλκης». Η Αλκη Ζέη γεννήθηκε στην Αθήνα και πέρασε τα πρώτα παιδικά της χρόνια στη Σάμο, απ' όπου καταγόταν η μητέρα της, ενώ στη συνέχεια η οικογένειά της εγκαταστάθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, στη Δραματική Σχολή του Ωδείου Αθηνών και στο Κινηματογραφικό Ινστιτούτο της Μόσχας.

Η σχέση της με τη συγγραφή ξεκίνησε από το γυμνάσιο, γράφοντας έργα για το κουκλοθέατρο, διηγήματα και νουβέλες, που δημοσιεύονταν σε λογοτεχνικά περιοδικά. Δόθηκε στο γράψιμο, αλλά και στον αγώνα για την ελευθερία, την κοινωνική δικαιοσύνη και τη δημοκρατία, συμμετέχοντας στο αριστερό κίνημα από τα χρόνια της γερμανικής κατοχής στην Ελλάδα. Αυτό καθόρισε την προσωπική ζωή της. Από το 1952 μέχρι το 1964 έζησαν μαζί με τον άντρα της, τον θεατρικό συγγραφέα Γιώργο Σεβαστίκογλου, σαν πολιτικοί πρόσφυγες στη Σοβιετική Ενωση, αρχικά στην Τασκένδη και ύστερα στη Μόσχα, όπου γεννήθηκαν και τα δυο παιδιά τους. Επέστρεψαν στην Ελλάδα το '64 για να ξαναφύγουν το '67 στο Παρίσι, όπου παρέμειναν μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '70 λόγω της δικτατορίας.

«Το καπλάνι της βιτρίνας», το πρώτο της βιβλίο, περιγράφει τα παιδικά της χρόνια στη Σάμο με αναφορές στη δικτατορία του Μεταξά. «Αυτά που έγραφα ήτανε ιστορίες που διηγιόμουν κάθε βράδυ στα παιδιά μου πριν κοιμηθούν, για την αδελφή μου και για μένα, για τον παππού μας και γενικά για τα παιδικά μας χρόνια στη Σάμο», σημειώνει. «Τους μιλούσα με πολύ χιούμορ για τα κατορθώματά μας, τους φίλους μας και τα παιχνίδια μας κι όσο για τη δικτατορία, ξεπήδησε από μόνη της. Σε καμιά από τις 33 χώρες που κυκλοφόρησε δεν αναφέρθηκε σαν πολιτικό βιβλίο -όπως στην Ελλάδα όταν πρωτοβγήκε το 1963- αλλά σαν μυθιστόρημα με αναφορές στην ιστορία. Στην Αμερική, μάλιστα, την ώρα που στη χώρα μας η χούντα το είχε απαγορέψει σαν κομμουνιστικό βιβλίο, έπαιρνε το βραβείο για το καλύτερο ξένο παιδικό βιβλίο».

Αυτό, μαζί με τον «Μεγάλο περίπατο του Πέτρου» ήταν τα αγαπημένα της βιβλία, όπως είχε πει σε συνέντευξη στην «Εφ. Συν.», το 2015. Η Ιστορία μάς διδάσκει τελικά; την είχαμε ρωτήσει. «Πολύ φοβάμαι πως όχι και πολλά», απάντησε. «Οταν οι άλλες χώρες μετά τον Β' Παγκόσμιο άρχισαν να αναπτύσσονται, εμείς είχαμε εμφύλιους. Με τη Μεταπολίτευση αρχίσαμε να αναπνέουμε. Και πάλι, τα χρήματα της Ευρωπαϊκής Ενωσης δεν τα διαχειριστήκαμε σωστά, τα κάναμε τζιπ και πιστωτικές κάρτες. Πιθανότατα από το σύνδρομο στέρησης της Κατοχής, καλομάθαμε τα παιδιά και τα εγγόνια μας, γίναμε υπερπροστατευτικοί. Και δυστυχώς η οικογένεια και το σχολείο δεν έχουν καλλιεργήσει την κουλτούρα του πολιτισμού. Να δίνουν, δηλαδή, από το χαρτζιλίκι τους τα παιδιά για να πάνε σε ένα μουσείο, να αγοράσουν και ένα βιβλίο, να δουν ένα θέατρο...».

ΠΑΡΗ ΣΠΙΝΟΥ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ, Διεύθυνση:Νικόλας Βουλέλης
Τηλέφωνο:2111045000, Email:contact@efsyn.gr, Σελίδες:1,29, Εμβαδό:106313, Circulation:6725